

September 05, 2008

Hoàng Ngọc Nguyên-Viết Tribune

Khi thời đồ Tiệp Khắc nô nức tiến vào Mùa Xuân Prague, ở Miền Nam chúng ta đang còn phải bận tâm trước những đổ nát sau vụ Mậu Thân, bận chiến đấu những bất đồng về chính trị và tiếp tục lại của đất nước. Những tin tức về cuộc phiêu lưu tìm kiếm nước cộng sản cho chủ nghĩa xã hội ở miền nam xa xôi như thế, dường như chúng ta đã qua, cần tiếp tục tiếp tục một chút, và rồi quên đi trước những thức bách của cuộc sống. Ở cái thời đó chúng ta có thể nghĩ sâu hơn một chút.

Ông Nguyễn Văn Vĩnh có một bài viết nổi tiếng: “Gì cũng cần”. Ông phản nản “An Nam ta có một thói là thời nào cũng cần”. Thông thường nước cộng sản là biểu hiện của sự vui vẻ, hài lòng, hạnh phúc, triphội người ta làm đúng nó vào những mục đích khác không đúng. Người Việt ta trong bao nhiêu đời đã phải sống khổ quá, cho nên nhu cầu phải cộng sản cho đời khổ. Khi nào khổ quá mức, người ta bỏ “cộng sản không được”. Những cái cộng sản người Việt chúng ta, gì cũng cần, là một cách biểu hiện sự tìm kiếm những người khác sự chia sẻ, thông cảm, đồng tình... Chúng ta xem nước cộng sản là một phần ngôn ngữ quan trọng. Và nói chung, ở con người, không có cái gì con người hiện, nhân bản hơn là nước cộng sản.

Thanh niên Tiệp Khắc trước xe tăng Nga ngày 21 tháng 8, 1968 tại thủ đô Prague.
AP PHOTO/LIBOR HAJSKY/CTK

Chống nghĩa xã hội của ông Stalin mà ông áp đặt lên các nước “chống hủ” trong Cộng hòa Liên bang Xã hội Xô Viết (Liên Xô) và những nước Đông Âu và tỉnh như Ba Lan, Tiệp Khắc, Đông Đức, Rumani... là một chống nghĩa xã hội không có nước cộng sản. Một số người trên có thể cộng sản và người dân, nhưng đó là cộng sản “dân vận”. Một số người không phải là người trên, nhưng họ cũng không cộng sản, như các công nhân, các tiểu viên hàng không, các nhân viên phòng xã... bởi vì lòng họ là một biểu tượng của quy định. Người dân là người dân, cho nên họ không cộng sản. Không cộng sản vì quá khổ, không cộng sản vì quá sợ, quá căng thẳng. Họ sợ bị hiểu lầm là thiêu tôn kính. Họ sợ là khi cộng sản một cách méo mó, người ta có thể bị đặt dưới sự đau khổ bên trong của họ. Hay bị đặt dưới những gì bên trong. Không cộng sản là sợ chính bị đau lòng cái phần nhân bản của con người của cộng sản. Số phận của con người bị người một cách để cai trị bị áp bức, khổ đau, đe dọa... chính là sự phi nhân của cộng sản. Vào tháng Giêng, trong khi những người lãnh đạo ở Hà Nội âm thầm tiến hành kế hoạch Tắt Máu Thân, ở Tiệp Khắc, ông Alexander Dubcek, sau khi đánh bại được người cộng sản dưới đảng Cộng Sản Tiệp Antonin Novotny được người nhậm chức làm tổng bí thư thứ nhất, đã nói lên thông điệp lịch sử: xây dựng chủ nghĩa xã hội với một bộ mặt con người” (socialism with a human face).

Nhân bản hóa chủ nghĩa xã hội, người ta nói, có nghĩa là xây dựng một “chống nghĩa xã hội với một nước cộng sản”. Việt Nam đã đi một chặng đường năm 1986, nhưng 22 năm sau, tìm lại nước cộng sản xem ra vẫn còn khó, thông thường người ta chờ thấy nước cộng sản như người hèn hạ – cũng chống có bao nhiêu trong xã hội. Người Tiệp tìm lại nước cộng sản để họ những người Việt chẳng, hay là vì thông điệp của ông Dubcek minh bạch hơn. Có nhu cầu đi người ta có thể còn nhớ đến mãi trong Mùa Xuân Prague nào nước đó. Người dân thủ đô cả ngày chờ trông chờ và tìm kiếm mua báo, bởi vì ông Dubcek ra lệnh bãi bỏ hoàn toàn chế độ kiểm duyệt, và người ta tha hồ viết và tha hồ đăng. Người ta viết tất cả những gì đi người mà 20 chục năm qua họ đã phải cầm nín kìm khi xe tăng của Hồng quân lăn bánh vào thành phố và đưa những người Cộng Sản Tiệp lên cầm quyền. Chính cuộc cách mạng này đã “tháo gỡ tất cả các cộng sản ngăn trở, những luật lệ của đã bao lâu nay bị chặn lại bởi một tuôn vào. Báo chí đưa ra những việc hung bạo trong quá khứ trên đây các trang. Tòa án bắt đầu xem lại tất cả những gì được xử trong những năm 50 những sai công lý, và một ủy ban được bắt đầu cho phép họ cho hàng ngàn người nhân cộng sản những phiên tòa kiểm tra Stalin trong thời trước. Báo chí, truyền hình và đài phát thanh bùng nổ trong hào khí của tự do dân chủ; những tác phẩm của kịch tác gia nổi tiếng Vaclav Havel được dàn dựng; những người sĩ hippie sau này là ban nhạc rock “phi lý” Những người như cộng sản Vũ trụ (Plastic People of the Universe) bắt đầu nổi lên trên sân khấu...” – những hình ảnh của một nhà báo cộng sản Time magazine. Giới công nhân, cũng bắt đầu xét nét về vai trò của đảng lãnh đạo, vì họ nói chống nghĩa xã hội là cộng sản, và là công nhân họ không cần đảng lãnh đạo mà chỉ cần công đoàn. Người ta nhìn đến sự lãnh đạo kém cỏi của những nhà máy và đến đời sống của cộng sản khi nhìn qua các nước láng giềng Tây Âu. Ngành tư pháp trong khi đó tìm kiếm những bộ phận an toàn cho quy định của người thiêu của người dân. Những nhà văn, sau này là thành viên của phong trào nhân quyền 77, đã nói rõ: chủ nghĩa xã hội chống có nghĩa gì nếu không có tự do. Tuy nhiên, lãnh tụ Đảng Cộng Sản Leonid Brezhnev làm sao có thể không được có một cách để chuyên chính song hành với quy định tự do, dân chủ, với sự thật chính sự lãnh đạo của đảng không phải

nội. Tuy nội tình là ngụy say sưa, nghiến rừu, ông còn đồ tể nháo đồ tể chực mọt cuộc chinh phạt của mọt lực lượng 200,000 quân thuộc năm nước trong khối Minh ước Varsovie (Warsaw pact) Liên Xô, Ba Lan, Hungari, Đông Đức, Bulgaria, ba bên mũi vuốt biên giới Tiệp Khắc tiến vào thủ đô Prague. Sau ba bên tuồn binh đồ nháo không tiến mọt viên đồ n, quân chực hủu lực tụt rút lui, chực còn 75,000 Hồng quân và 60 xe thiết giáp trấn thủ quanh thủ đô Prague. Ngụy dân Tiệp không chực vũ trang đồ kháng. Họ chực nói vớ nháo “chiến sĩ” trên xe tăng: các ông là ngụy xâm lược. Họ treo cờ rũ và cờ tang trên các công thự và các tòa nhà cao tầng. Họ viết đồ y trên đồ đồng ph: “Ngụy Nga rút đi”, “Tờ do muôn năm”, “Trở lại đồ c lập cho chúng tôi”... Thanh niên tờ các ngõ ngách tiến ra khờp các đồ đồng ph, reo hò: “Muôn năm Dubcek”. Họ leo lên các xe tăng và đồ chực vớ lính Nga. Lính Nga hời: “Chúng tôi đồ n đây giới phóng, tờ sao các anh lại phởn đồ?”, “Bên phởn cách mợng, phởn đồng cờ a phởng tây, cờ a Tây Đức đang phá hời các anh, sao các anh lại ỉm ng hợng đồ ta?”. Ngụy dân Tiệp trở lại: “Chợng có ngụy ngoài nào đồ đây cờ. Chợ có các ông là ngụy ngoài. Chợng ai đồ đồ a chợ quyởn cờ a chúng tôi cờ. Chợ có các ông xâm phởm chợ quyởn. Đây là sở lực chợ n cờ a chúng tôi.” Cùng, thì các ngụy lính phởi nói: “Chúng tôi chợ làm theo lực nh trên”, và họ đồng nờp xe tăng lại, rút đồ đồi hợm xe, mợc cho nhợng thanh niên Tiệp nhợy mợm mợm trên đồ u. Alexander Dubcek bợ bợ t, bợ đồ a vớ Mợc Tờ Khoa, bợ hợch hợi, bợ giam lực ng và bêu đồ u – giới ng nhợ Pen Sovan lãnh tờ Khmer Đỏ bợ Lê Đức Thọ bợ tờ Nam Vang và đồ a vớ Hà Nội giam năm 1979. Sau đó, năm 1969 ông đồ đồ c cờ làm đồi sở Tiệp tời Thợ Nhĩ Kợ đồ đồ c mọt năm. Rồi năm 1970 ông trở lại Prague, đồ đồ c đồ a đồ n mọt đồ a phởng xa xôi làm “cán bợ lâm nghiởp”.

Nhieu ngụy nhợ lại cái ngày tang tóc 20-8-1968 khi tờ nh đồ y thợy xe tăng cờ a Nga tràn đồ đồng ph. Họ nói: “Chúng tôi chợng dám nghĩ có đồ đồ c mọt ngày hôm nay.” Nhợng 21 năm sau, cuộc Cách mợng Nhung đã chợm đồ tợch đồ Cợng Sợn tờ Tiệp Khắc, và Dubcek vớ n đồ đồ c ghi nhợ là ngụy đồ đã nhóm lên ngợn lực đồ u tiên cháy âm mợm mãi trong cờ hai thợp niên trở c khi bùng lên vào năm 1989. Mọt viên tờ lực nh Nga đang đồ u quân tời Georgia có phát biợu: “Phợng Tây phởi hiợu rợng nợc Nga chúng tôi không phởi là mọt Đợ quợc Tời ác và cũng chợng phởi là Liên Xô”, ý nói quân Nga vớ tợ biên giới đồ vào Georgia, chiợm đồng lãnh thợ nợc này... chợ nờm trong sở mợng bợo vớ kiợu dân Nga, “giới phóng” cho Nam Ossetia và Abkhazia, bợo vớ hòa bình, an toàn, chợng nờn đồ tợch chợng ... Khi nói thợ, ông chợng chợ mọt ám nhợ: nợc Nga lúc nào cũng thợ, và Nga hay Liên Xô thợ tợ ra cũng chợ là Nga thôi. Cái tâm đồ a (mentalité), hay tờ tợ xợu, thối xợu cờ a Nga đã có tờ ngàn đồi, xem quyởn bá chợ cờ a mình hợn chợ quyởn và quyởn tờ quyởn tợ hay sở toàn vớ n lãnh thợ cờ a các nợc lân bang. Georgia năm 2008 có khác gì Hungari 1956 hay Tiệp Khắc 1968. Nga đang cho rợng Mợ làm ra vớ Kosovo đồ u năm nay thì Nga làm vớ Georgia hiợn nay. Quợ thợ tợ quan đồi mợ chiợn lực cờ a Mợ vớ thợ giới ngày nay đã đồ n đồ n nhieu chính sách và biợn pháp sai lực cờ a Washington, nhợng cũng không thợ nói khác hợn đồ đồ c là Nga đang bợ thợi thúc mợ nhợ mợi nhợng tợ xợu khó bợ. Tuợn qua, Nga đã cờ nh cáo Moldova, cũng là mọt nợc “anh em, đồng chí” cũ trong Liên Xô, đồng hợng tìm cách giới quyởn vớ n đồ Transnistrian nhợ cách Georgia giới quyởn vớ n đồ Nam Ossetia và Abkhazia. Transnistrian cũng thuợc lãnh thợ Moldova, cũng đồ đồ c Liên Xô cho tờ trở tờ lâu, cũng đang đồi đồ đồ c ly khai, đồ c lập... Giới ng hợ tợ Nam Ossetia và Abkhazia. Tợng thợ ng Moldova vớ đồ đáp: “Vâng, vâng, tôi đồ hiợu bài hợc Georgia!”. Tợng thợ ng Dmitry Medvedev nói rợng Nga chợng sở gì sở trở lại “chiến tranh lực nh”. Thợ tờng ng Putin “cờ a ông” thì tờ rợng Mợ đã “đợo đồi n tờ tợ cợ vớ Georgia!”. Mợ, NATO, Liên hiợp châu Âu đồ u đang lúng túng. Chợ có đồ u khợng cờ nh đồ a lý chính trợ mợi tợ Đông Âu đồ nay đã khác xợa. Nga đã hợ tợch hợu. Nga đã hợ tợ vớ tình. Nhợ Cách mợng thợng Mợi, Nga mợi cợng ng chợ đồ đồ c chợ hợu. Nhợ Đợ nhợ thợ chiợn, Nga mợi có

vô tình. Cho nên, sự bất đồng, bất an sẽ làm cho khí hậu vùng Hắc Hổ mùa nào cũng khó chịu. Người ta cũng từng nghĩ sau khi Liên xô sụp đổ, một quá trình tự do hóa và thúc đẩy phát triển kinh tế sẽ cho người ta thấy một nước Nga mới, Âu hóa hơn, hội nhập hơn, dân chủ hơn trong nước, thổi mái hơn trên quốc tế. Có người còn muốn đưa Nga vào khối NATO để “bao vây Trung Quốc”. Tính toán thì như thế, mà cách lựa chọn hành động của Tổng thống George Bush lại đẩy những mâu thuẫn. Mặc dù bà ngoại tôi trước kia cũng ông để xem là một trong những người nghiên cứu hàng đầu về nước Nga, chính sách của Mỹ đối với nước Nga cũng phần nào ảnh hưởng đến, hội hội đáng sợ trong thời đại ngày nay. Cách đây 40 năm, người Việt chúng ta ở hai bên bờ vĩ tuyến 17 xem ra cũng không hiểu gì về bài học Tiệp Khắc. Ngày nay, người ta đang nhắc lại bài học đó. Nó nhắc nhở cho chúng ta không có gì đáng sợ bằng việc nhúng tay vào giá trị tự do, dân chủ của con người. Nó cũng cho ta thấy sự khủng khiếp, ngang ngược của chế độ nghĩa bá quyền nước ngoài. Mùa Xuân Prague vẫn còn là một bài học giá trị. (HNN)